

ÚSTREDIE PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
Špitálska 8, 812 67 BRATISLAVA

INTERNÁ NORMA č. IN – 020/2006

Názov normy:

Vykonávanie funkcie kolízneho opatrovníka po účinnosti zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Druh normy:

Metodický pokyn č. 4 - 3/2006

Účel normy:

Usmerňuje postup zamestnancov Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, oddelení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri vykonávaní funkcie kolízneho opatrovníka

Oblasť platnosti:

Táto interná norma je platná pre všetkých zamestnancov Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, odborov sociálnych vecí, oddelení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v SR

Počet strán: 10 vrátane 0 príloh

Vydanie: prvé

Vzťah k už vydaným interným normám ÚPSVR:

Nová norma neruší žiadne interné normy

<i>Gestorský útvar:</i> <i>Úsek sociálnych vecí a rodiny</i> <i>Odbor sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately</i>	<i>Schválil:</i> <i>PhDr. Rudolf Sokol</i> <i>generálny riaditeľ</i>	<i>Dátum schválenia:6.04.2006</i> <i>Dátum účinnosti:6.04.2006</i>
---	--	---

ÚSTREDIE PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
ÚSEK PRE SOCIÁLNE VECI a RODINU
Špitálska 8, 812 67 BRATISLAVA

Metodický pokyn č. 4 - 3/2006

Bratislava 2006

Metodický pokyn

k vykonávaniu funkcie kolízneho opatrovníka na oddelení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, odborov sociálnych vecí a rodiny Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny

1. Vymedzenie pojmu kolízny opatrovník

V zmysle § 9 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov má maloleté dieťa spôsobilosť len na také právne úkony, ktoré sú svojou povahou primerané rozumovej a vôľovej vyspelosti zodpovedajúcej jeho veku. Podľa § 31 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zák. č. 297/2005 Z. z., (ďalej len zákon o rodine) žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom. V takomto prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať. Zákon o rodine zavádza pre tento typ opatrovníka legislatívnu skratku „**kolízny opatrovník**“.

Kolízny opatrovník je **procesným opatrovníkom ad hoc** pre určité konkrétne konanie alebo pre určitý právny úkon a nemožno ho stotožňovať s opatrovníkom v zmysle ustanovenia § 60 a § 61 zákona o rodine. Opatrovník podľa § 60 a § 61 zákona o rodine je hmotnoprávnym opatrovníkom – ustanovený ad hoc.

V zmysle § 31 ods. 3 zákona o rodine kolízneho opatrovníka súd ustanoví aj v prípadoch, ak maloleté dieťa nemá zákonného zástupcu alebo ak zákonný zástupca nemôže z vážneho dôvodu maloleté dieťa v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať. Za vážne dôvody možno považovať situácie, napríklad, kedy jediný žijúci rodič, najčastejšie matka je chorá a následne hospitalizovaná do nemocnice, obidvaja rodičia sú notorickí alkoholici, ktorí liečbu odmietajú, a preto sa nedá predpokladať ich možná resocializácia a zastúpenie maloletého dieťaťa sa v danom prípade neodkladne vyžaduje.

Uznesením súd určí rozsah práv a povinností kolíznemu opatrovníkovi tak, aby boli dostatočne chránené záujmy maloletého dieťaťa.

2. Ustanovenie kolízneho opatrovníka a jeho funkcia

Právo zastupovať maloleté dieťa zo zákona o rodine patrí obom rodičom. Predpokladá sa, že rodičia sa dohodnú na výkone rodičovských práv a povinností voči dieťaťu, ako i na obsahu právneho úkonu. Pri bežných veciach môže za dieťa konať každý z nich samostatne, nie je potrebné, aby konali spoločne. V iných než bežných veciach je potrebné zistiť aj stanovisko, resp. vyjadrenie druhého rodiča, teda, či s prejavenu vôľou zastupujúceho rodiča súhlasí. Ak by tento súhlas nedal, bol by dôvod pre rozhodovanie súdu pri nezhode rodičov.

Za iné než bežné veci možno považovať nadobudnutie nehnuteľnosti, predaj nehnuteľnosti alebo zaťaženie nehnuteľnosti, poskytnutie pôžičky, odmietnutie dedičstva a podobne. Súd právny úkon schváli vtedy, ak je schválenie právneho úkonu v záujme maloletého.

Maloleté dieťa nie je možné zastupovať vždy pri všetkých úkonoch, keďže niektoré svojou povahou vylučujú, aby ich za zastúpeného urobil niekto iný. Ide o právne úkony, na ktoré má maloletý sám spôsobilosť, pretože mu zo zákona patria. Ako príklad uvádzame niektoré právne úkony, ktoré môže urobiť maloleté dieťa

- uznať otcovstvo pred súdom, pričom zastúpenie zákonným zástupcom v takomto prípade je vylúčené,
- ako 15 ročné môže vyhotoviť závet, a to len vo forme notárskej zápisnice,
- 16 ročné maloleté dieťa môže uzavrieť manželstvo na povolenie súdu, pričom nemôže byť v tomto konaní zastúpené zákonným zástupcom - svojim rodičom.

Zastupovať dieťa nemožno ani v prípade, že určitý právny úkon maloletého neprichádza vôbec do úvahy.

Zastúpenie je zásadne možné pri všetkých právnych úkonoch majetkového charakteru. Ak zákonný zástupca spravuje majetok dieťaťa a nejde o bežnú vec, potom je na nakladanie s týmto majetkom potrebné schválenie súdom. Súhlas súd udeľuje v konaní o starostlivosti o maloletých.

Zákon o rodine v právnych vzťahoch medzi rodičmi a ich maloletými deťmi obsahuje vlastnú, špeciálnu právnu úpravu pre prípad kolízie záujmov. Vychádza zo zásady, že maloletému dieťaťu je potrebné poskytovať zvýšenú ochranu jeho práv a právom chránených záujmov ako zastúpeného dieťaťa. Preto potencionálna možnosť rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletými deťmi alebo medzi maloletými deťmi navzájom zastúpenými tým istým rodičom stačí na to, že žiaden z rodičov nemôže zastupovať svoje dieťa.

Rodičia nemôžu zastupovať svoje maloleté deti v konaniach, v ktorom sú účastníkmi rodičia aj deti. Ide o konania, v ktorých súd upravuje výkon rodičovských práv a povinností, rozhoduje o zverení dieťaťa do výchovy jednému z rodičov, do náhradnej osobnej starostlivosti, dieťaťa do pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti, dedičské konanie, určenie otcovstva, zapretie otcovstva a podobne.

Súd po preskúmaní podmienok konania, predovšetkým svojej miestnej príslušnosti, po začatí konania ustanoví kolízneho opatrovníka uznesením. Spravidla je to orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (ďalej len orgán sociálnoprávnej ochrany detí) územného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny podľa miestnej príslušnosti maloletého dieťaťa, kde sa dieťa zdržuje, resp. kde má dieťa svoje bydlisko na základe dohody rodičov alebo iných rozhodujúcich skutočností.

Orgán sociálnoprávnej ochrany detí ustanovený za kolízneho opatrovníka má právo do 15 dní od doručenia proti tomuto uzneseniu podať odvolanie. V odôvodnení odvolania navrhne ustanoviť za kolízneho opatrovníka iný orgán sociálnoprávnej ochrany detí, ktorý má vytvorené najlepšie podmienky pre zisťovanie pomerov dieťaťa. Takýmto dôvodom môže byť napríklad skutočnosť, že dieťa sa zdržuje v obvode iného príslušného orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, ako je ten orgán sociálnoprávnej ochrany detí, ktorý je ustanovený súdom za kolízneho opatrovníka dieťaťa.

Zákon o rodine upravuje, v ktorých prípadoch prichádza do úvahy ustanovenie kolízneho opatrovníka ako procesného ad hoc opatrovníka. Ide o nasledovné prípady, a to:

1. v konaní, alebo pri právnom úkone hrozí potencionálna kolízia záujmov rodiča ako zákonného zástupcu a jeho maloletého dieťaťa ako zastúpeného,
2. v konaní alebo pri právnom úkone hrozí potencionálna kolízia záujmov viacerých detí rodiča, ktorý je zákonným zástupcom čo i len jedného z nich,

3. ak je potrebné za dieťa konať a maloleté dieťa nemá zákonného zástupcu (nie je ním ani jeden rodič, nebol ustanovený poručník podľa § 56, nebol ani ustanovený hmotnoprávny opatrovník podľa § 57 ods. 4 zákona o rodine),
4. ak je potrebné za dieťa konať a maloleté dieťa má síce zákonného zástupcu, ale tento nemôže z vážneho dôvodu maloleté dieťa v konaní alebo pri určitom úkone zastupovať. Pritom je však nevyhnutné, aby sa súdu preukázalo, že zákonný zástupca skutočne z vážnych dôvodov nemôže úkon vykonať, resp. zastupovať maloletého v konaní.

Funkcia kolízneho opatrovníka spočíva v ochrane práv a právom chránených záujmov dieťaťa v konaní pred súdom v konaniach vedených vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, alebo v schválení právneho úkonu za maloletého.

Funkcia kolízneho opatrovníka, tak ako to má na zreteli zákon o rodine, sleduje osobitný záujem dieťaťa v jednotlivých konaniach vo veciach maloletých, kedy dochádza alebo môže dôjsť ku kolízii záujmov dieťaťa a záujmov jeho zákonných zástupcov, v dôsledku čoho sú títo zo zastupovania dieťaťa de iure vylúčení. Preto funkcia kolízneho opatrovníka spočíva v povinnosti objektívne chrániť práva a právom chránené záujmy dieťaťa v konaní. Kolízny opatrovník pri ochrane práv dieťaťa zohľadňuje aj názor dieťaťa k prejednávanej veci, ak je to v jeho záujme.

Ak je za kolízneho opatrovníka ustanovený orgán sociálnoprávnej ochrany detí, poskytuje v procese súdneho konania dieťaťu, jeho rodičom alebo osobe, ktorá má dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti sociálne poradenstvo a pomoc na odstránenie alebo zmiernenie dôsledkov rozporu záujmov medzi nimi, najmä využitím vhodných opatrení v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon o sociálnoprávnej ochrane detí).

V zmysle § 31 ods.4 zákona o rodine funkcia kolízneho opatrovníka zaniká skončením právnej veci alebo vykonaním právneho úkonu, na účely ktorého bol ustanovený.

3. Procesné postavenie kolízneho opatrovníka

Kolízny opatrovník, aj keď nie je účastníkom konania, v konaní pred súdom má postavenie účastníka konania.

Postavenie účastníka konania ho oprávňuje k tomu, že v priebehu konania sa kolízny opatrovník zúčastňuje na pojednávaniach a má právo vyjadrovať sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré vyšli v konaní najavo. Navrhuje vykonať procesné dôkazy, prípadne navrhuje ďalšie dokazovanie a taktiež navrhuje súdu, ako má vo veci rozhodnúť s prihliadnutím na názor dieťaťa k prejednávanej veci, ktorý súdu prezentuje.

Jedno z najvýznamnejších procesných práv kolízneho opatrovníka je právo podať voči rozhodnutiu súdu opravný prostriedok – odvolanie. Záonné podmienky podania odvolania, lehoty na podanie odvolania, vzdanie sa odvolania a jeho späťvzatie upravuje zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (§ 201 -§ 208 o. s. p.).

Z hľadiska procesného postavenia kolízneho opatrovníka nie je právne žiadnym ustanovením v občianskom súdnom poriadku ani v zákone o rodine upravená možnosť vzniesť námietku zaujatosti voči kolíznemu opatrovníkovi. Nie je tak daná kompetencia súdu ani správneho orgánu v takejto veci rozhodovať.

Námietku zaujatosti voči kolíznemu opatrovníkovi podanú účastníkom súdneho konania (navrhovateľom alebo odporcom) treba chápať ako jeho nesúhlas s postupom orgánu sociálnoprávnej ochrany detí pri výkone kolízneho opatrovníctva. Je však potrebné rozlišovať, či podanie voči postupu kolízneho opatrovníka smeruje proti osobe, ktorá

zastupuje orgán sociálnoprávnej ochrany detí na základe plnej moci v konaní pred súdom, alebo podanie účastníka konania smeruje proti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí ako kolíznemu opatrovníkovi.

Pokiaľ námietka smeruje proti fyzickej osobe – zástupcovi, ktorý zastupuje orgán sociálnoprávnej ochrany detí pred súdom, je v kompetencii príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny posúdiť postup zamestnanca a podľa zistených skutočností úrad zváži potrebu zmeny zamestnanca na zastupovanie v konaní pred súdom. Zmena zamestnanca je v kompetencii úradu.

Pokiaľ námietka zaujatosti smeruje proti právnickej osobe - úradu, ktorý je uznesením súdu ustanovený za kolízneho opatrovníka, opodstatnenosť zmeny ustanovenia iného úradu ako kolízneho opatrovníka, je v kompetencii súdu. Stanovisko pre súd k námietke zaujatosti a k tomu, či je daný dôvod na zmenu kolízneho opatrovníka, dáva ten orgán štátnej správy, od ktorého stanovisko súd vyžaduje.

4. Zastupovanie kolízneho opatrovníka na pojednávaní na základe plnomocenstva

K zastupovaniu kolízneho opatrovníka na základe plnomocenstva na pojednávaní môže dôjsť v prípade, že konanie v prejednávanej veci sa vedie na inom súde, ako je územná pôsobnosť príslušného orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, ktorý je ustanovený za kolízneho opatrovníka.

V konaní o rozvod manželstva rodičov dieťaťa a úpravu práv a povinností rodičov k dieťaťu na čas po rozvode, je príslušnosť súdu daná podľa posledného spoločného bydliska manželov. Ak manželia nemali spoločné bydlisko, príslušný na konanie je súd v mieste bydliska odporcu.

Ako príklad uvádzame nasledovnú situáciu:

Manželia nemali spoločné bydlisko, matka s maloletým dieťaťom býva v Bratislave, otec býva v Košiciach. Príslušný na konanie v tomto prípade je Okresný súd v Košiciach. Súd môže ustanoviť za kolízneho opatrovníka maloletého dieťaťa spravidla orgán sociálnoprávnej ochrany detí, a to v Bratislave alebo v Košiciach. V prípade, že je ustanovený kolízny opatrovník orgán sociálnoprávnej ochrany detí v Bratislave, potom nasleduje takýto postup:

Ustanovený kolízny opatrovník vykoná šetrenie pomerov dieťaťa vo svojej pôsobnosti v zmysle uznesenia súdu. Tento po prešetrení pomerov dieťaťa a vypracovaní správy na pojednávanie v predmetnej veci môže splnomocniť orgán sociálnoprávnej ochrany detí v Košiciach, ktorý bude vystupovať v mene ustanoveného kolízneho opatrovníka.

V zmysle Občianskeho zákonníka je zastúpenie, t.j. oprávnenie konať za iného v jeho mene, možné buď priamo zo zákona, alebo na základe dohody o plnomocenstve. Dohoda o plnomocenstve musí spĺňať predpísané náležitosti, musí obsahovať presné identifikačné údaje splnomocnenca aj splnomocniteľa, dátum vystavenia plnej moci, na aký účel je plná moc vystavená, v akej právnej veci sa predmetné konanie vedie.

Inapriek tomu, že funkcia kolízneho opatrovníka je neprenosná, keďže sa ustanovuje súdnym uznesením, súdna prax vo väčšine prípadov akceptuje zastúpenie kolízneho opatrovníka na základe plnomocenstva. Splnomocnenie sa vzťahuje len na konkrétne pojednávanie v danom konaní. V prípade ďalšieho pojednávania v tej istej veci, je potrebné plnú moc opätovne vystaviť.

Druhá situácia nastane, ak Okresný súd v Košiciach ustanoví za kolízneho opatrovníka orgán sociálnoprávnej ochrany detí v Košiciach. V takomto prípade orgán sociálnoprávnej ochrany detí v Košiciach dožiada orgán sociálnoprávnej ochrany detí v Bratislave na vykonanie všetkých úkonov, ktoré je potrebné v záujme maloletého dieťaťa vykonať v súlade s uznesením súdu o ustanovení kolízneho opatrovníka. Orgán sociálnoprávnej ochrany detí v Bratislave je povinný dožiadanie vybaviť v plnom rozsahu a v tomto smere spolupracovať s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí v Košiciach. Orgán sociálnoprávnej ochrany detí v Košiciach po získaní všetkých informácií v súvislosti s maloletým dieťaťom môže objektívne zastupovať maloleté dieťa v konaní a prezentovať jeho názory na pojednávaní.

5. Prešetrenie pomerov dieťaťa a zisťovanie jeho názoru

Kolízny opatrovník pri šetrení rodinných, sociálnych a bytových pomerov dieťaťa zisťuje objektívne skutočnosti, ktoré sú dôležité pre rozhodnutie súdu v záujme maloletého dieťaťa. Vo svojom konaní musí postupovať tak, aby nedochádzalo k násilnému zasahovaniu do súkromia rodiny, resp., aby výkon kolízneho opatrovníctva nemal negatívny dopad na účastníkov konania.

V zmysle § 20 ods. 2 zákona o sociálnoprávnej ochrane detí pri výkone funkcie kolízneho opatrovníka dieťaťa zisťuje rodinné pomery, bytové pomery a sociálne pomery dieťaťa na účely rozhodnutia súdu. Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia orgán sociálnoprávnej ochrany detí na základe zistení rodinných, sociálnych a bytových pomerov dieťaťa podáva súdu návrh na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, najmä navrhuje, komu má súd zveriť dieťa do starostlivosti a ako má každý z rodičov prispievať na jeho výživu.

V záujme objektívneho posúdenia, najmä pri zverení dieťaťa do výchovy jednému z rodičov, prípadne do náhradnej osobnej starostlivosti, je dôležité zistiť názor dieťaťa, ktorému musí byť venovaná náležitá pozornosť, vychádzajúc z Dohovoru o právach dieťaťa, ako i zo zákona o rodine. Súd zisťuje názor dieťaťa prostredníctvom kolízneho opatrovníka, pričom je potrebné mať na zreteli vek dieťaťa a jeho rozumovú vyspelosť. Zisťovanie názoru dieťaťa priamo súdom je skôr výnimočné a v prípade, že súd sám vypočúva dieťaťa, je dôležité, aby takéto vypočutie dieťaťa bolo neformálne. Vtedy väčšinou zisťuje názor dieťaťa mimo pojednávacej miestnosti, otázky kladie spôsobom, aby boli pre dieťa čo najpriateľnejšie, samozrejme s ohľadom na jeho vek a rozumovú vyspelosť. Názor dieťaťa môže súd zistiť aj prostredníctvom zástupcu dieťaťa. Ak súd považuje za potrebné vypočúť dieťa priamo na súde, rozhodne o forme a spôsobe jeho vypočutia

V súlade s článkom 12 Dohovoru o právach dieťaťa, § 43 ods.1 zákona o rodine a v zmysle § 100 odsek 3 Občianskeho súdneho poriadku maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadriť ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho dotýkajú.

V zmysle zákona o rodine v konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má dieťa právo byť vypočuté. Vypočutie dieťaťa je tak jedným z práv dieťaťa, ktoré treba mať na zreteli pri zabezpečovaní ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Podľa § 21 zákona o sociálnoprávnej ochrane detí, ak sa zisťuje názor dieťaťa v určitom konaní, v ktorom je dieťa účastníkom konania zastúpené kolíznym opatrovníkom, orgán sociálnoprávnej ochrany detí, ktorý je za kolízneho opatrovníka dieťaťa ustanovený, musí poskytnúť dieťaťu potrebnú pomoc na uľahčenie priebehu zisťovania jeho názoru na vec v prostredí vhodnom alebo utvorenom na tento účel.

Pri zisťovaní a šetrení rodinných pomerov, ako i priamo v súvislosti so zisťovaním názoru dieťaťa pre konanie, je vhodné návštevu kolízneho opatrovníka vopred neohlásiť. Nie je však vylúčené, aby kolízny opatrovník svoju návštevu ohlásil vopred za účelom zabezpečenia prítomnosti rodičov, prípadne jedného z nich, aby mohlo byť šetrenie uskutočnené. Účastníci konania o úkonoch, ktoré je potrebné vykonať zo strany kolízneho opatrovníka však vedia zo samotného konania, keďže súd počas pojednávania o procesných veciach oboznamuje všetkých účastníkov. Za účelom prešetrenia pomerov v rodine kolíznym opatrovníkom je potrebný súhlas od vlastníka alebo užívateľa (rodičia dieťaťa alebo aspoň jeden z rodičov dieťaťa) na vstup do bytu alebo domu. V prípade, že tento nesúhlasí, táto skutočnosť sa uvedie v zázname zo šetrenia a následne do správy pre súd.

V súvislosti so šetrením pomerov v rodine sa odporúča, aby sa šetrenia v rodine dieťaťa zúčastnili dvaja zamestnanci orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, a to z dôvodu zabezpečenia objektivity postupu orgánu sociálnoprávnej ochrany detí pri zisťovaní konkrétnych skutočností rozhodujúcich pre súdne konanie, ako i napr. pri zisťovaní názoru dieťaťa.

Záznam zo šetrenia pomerov v rodine musí obsahovať formálne náležitosti (dátum, čas, miesto šetrenia, dôvod šetrenia, kto šetrenie vykonal, podpis zástupcu orgánu sociálnoprávnej ochrany detí), ďalej musí obsahovať vecné náležitosti (všetky rozhodujúce skutočnosti v predmetnej veci, prípadne ďalšie, ktoré súd špecifikuje v konaní).

Ak má kolízny opatrovník zodpovedne zastupovať dieťa v konaní a primerane chrániť jeho záujmy, musí mať možnosť s dieťaťom komunikovať. Po zistení názoru dieťaťa, tento zapracuje do správy, ktorú doručí súdu.

Súd oboznámi s výsledkami dokazovania všetkých účastníkov konania. Títo majú možnosť sa ku každému dôkazu vyjadriť ústne do zápisnice a žiadať vykonať ďalšie dôkazy, napr. vypočutie svedkov, znalecké dokazovanie a podobne. Je na posúdení a zvážení súdu, či navrhované dôkazy účastníkmi konania, ako i kolízneho opatrovníka vykoná alebo nie. V prípade, že sa v priebehu konania podstatne zmenia skutočnosti dotýkajúce sa predmetnej veci, kolízny opatrovník ich oznámi súdu aj napriek tomu, že nekorešpondujú s jeho pôvodným vyjadrením. Kolízny opatrovník môže zmeniť svoje vyjadrenie v priebehu konania a zdôvodní zmenu svojho postoja. Ide najmä o prípady, keď sa vedie konanie neprimerane dlho, prípadne vznikli prieťahy v konaní, čo zapríčinilo zmenu rozhodujúcich skutočností. Skutočnosti dôležité pre konanie môže kolízny opatrovník zistiť aj priamo, napr. v škole, ktorú dieťa navštevuje, alebo u pediatra a podobne, prípadne môže odporučiť súdu, aby takéto skutočnosti zabezpečil vo svojej pôsobnosti.

6. Zásada ústnosti konania pred súdom

Zásada ústnosti je jednou z procesných zásad konania. Umožňuje kolíznemu opatrovníkovi, aby všetky zistené skutočnosti z prešetrenia pomerov, ktoré má v správe vypracované, predniesol ústne do zápisnice, a to priamo na pojednávaní. Počas pojednávania mu môžu byť kladené rôzne otázky zo strany ostatných účastníkov konania ako i súdu a kolízny opatrovník musí vedieť pohotovo na ne reagovať. Kolízny opatrovník má právo žiadať, aby súd protokoloval tie výroky týkajúce sa ochrany práv a právom chránených záujmov maloletých detí, ktoré on považuje za dôležité, ak tak súd počas pojednávania neurobil. Súčasťou písomnej správy kolízneho opatrovníka z prešetrenia pomerov dieťaťa, ako i jeho ústneho prejavu na pojednávaní, môže byť návrh úpravy výkonu rodičovských práv a povinností tak, aby tieto boli v záujme dieťaťa.

Súd následne oboznámi s obsahom správy z prešetrenia pomerov ostatných účastníkov konania.

7. Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v nadväznosti na výkon kolízneho opatrovníka

Podľa § 11 ods. 2 zákona o sociálnoprávnej ochrane detí je orgán sociálnoprávnej ochrany detí – kolízny opatrovník, najmä v konaniach týkajúceho sa rozvodu rodičov a následne úpravy práv a povinností voči maloletému dieťaťu, je povinný poskytnúť a sprostredkovať sociálne poradenstvo.

Ak je potrebné, kolízny opatrovník odporúča psychologickú pomoc v záujme obnovy manželského spoluzitia a v záujme predchádzania nepriaznivým vplyvom rozvodu na dieťa.

Predpokladá sa, že v čase krízy v rodine, ktorá vyústila do konania o rozvod manželstva a následne v nej orgán sociálnoprávnej ochrany dieťaťa je ustanovený kolíznym opatrovníkom, zástupca kolízneho opatrovníka vykonáva opatrenia v zmysle vyššie citovaného ustanovenia. Tieto opatrenia je potrebné premietnuť do správy zo šetrenia pomerov dieťaťa pre konanie pred súdom.

Zabezpečenie psychologickej pomoci dieťaťu podľa § 11 ods. 2 písm. b) a c) je v priamej pôsobnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí.

Výkon opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately je taktiež v pôsobnosti obcí (ust. § 10 a § 11 ods. 1 písm. a) až e) zákona o sociálnoprávnej ochrane detí). Obec tieto opatrenia vykonáva a poskytuje súčinnosť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí pri vykonávaní opatrení. Ak sú opatrenia, ktoré vykonáva obec, rozhodujúcou skutočnosťou pre súdne konanie, kolízny opatrovník tieto skutočnosti oznámi súdu.

8. Kvalifikačné predpoklady štátneho zamestnanca na vykonávanie funkcie kolízneho opatrovníka

Výkon funkcie kolízneho opatrovníka, ako jedno z opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately môže podľa § 99 ods. 1 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele vykonávať štátny zamestnanec, ktorý spĺňal do 31. 08. 2005 kvalifikačné predpoklady na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zmysle zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Od účinnosti zákona o sociálnoprávnej ochrane detí od 1. septembra 2005 novoprijatý štátny zamestnanec, ktorý vykonáva funkciu kolízneho opatrovníka ako jedno z opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, musí spĺňať kvalifikačné predpoklady podľa § 93 ods. 1 uvedeného zákona, t.j. musí mať ukončené vysokoškolské vzdelanie v študijnom odbore sociálna práca, psychológia, právo alebo v študijných odboroch pedagogického zamerania alebo má uznaný doklad o takom vysokoškolskom vzdelaní vydaný zahraničnou vysokou školou.